

7. Теоретико-методологічні засади впровадження інклюзії в закладах освіти: монографія / за ред. М. Є. Чайковського. К.: Університет «Україна», 2019. 460 с.

8. Кравець Н. П. Впровадження інклюзивного навчання в зарубіжних країнах. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка.* 2018. № 2. С. 139–146.

Ручко Л. М.,
заступник директора з навчальної роботи Відокремленого структурного
підрозділу «Роменський фаховий коледж Київського національного
економічного університету імені Вадима Гетьмана»

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Інклюзія (від англ. inclusion – включення) у широкому розумінні – це концепція або підхід, спрямований на створення суспільства, де кожна людина, незалежно від своїх особистих характеристик, має рівний доступ і рівні можливості для освіти, роботи, участі у культурних заходах та інших сферах життя [1, с. 14].

Наразі основними напрямками створення інклюзивного середовища є забезпечення транспортного доступу, впровадження інформаційних технологій та засобів комунікації, розвиток міської інфраструктури, розширення освітніх можливостей, сприяння у трудовій зайнятості [2, с. 6].

У контексті освіти інклюзія передбачає створення інклюзивного середовища, де кожен здобувач освіти відчуває себе цінним членом спільноти,

має можливість повноцінно брати участь в освітньому процесі та реалізувати свій потенціал.

До основних нормативно-правових документів, що визначають створення інклюзивного середовища у закладі фахової передвищої освіти (ЗФПО), належать Закони України «Про освіту» [3], «Про фахову передвищу освіту» [4], «Про повну загальну середню освіту» [5], «Про соціальні послуги» [6], «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» [7], а також Порядок організації інклюзивного навчання в закладах фахової передвищої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2021 р. № 1321 [8].

Необхідною умовою створення інклюзивного середовища у ЗФПО є розроблення та впровадження власного положення про організацію інклюзивного навчання.

Інклюзія нерозривно пов'язана з такими поняттями, як доступність, рівність, різноманіття та солідарність.

Доступність у контексті інклюзивного навчання означає створення умов, які дозволяють здобувачам освіти з різними видами обмежень або особливостями здобувати освіту на рівних умовах з іншими здобувачами. Це передбачає доступність фізичного оточення (наприклад, будівель, аудиторій, технічних засобів), доступність навчального матеріалу (наприклад, текстових матеріалів, відеоматеріалів, аудіозаписів) та доступність методик та стратегій навчання, які враховують різноманітні потреби здобувачів (наприклад, використання адаптивних технологій, індивідуалізація завдань).

Рівність у контексті інклюзивного навчання означає створення такого середовища, де кожна людина, незалежно від своїх здібностей чи особливих потреб, має рівні можливості для розвитку, самореалізації та досягнення успіху.

Різнманіття в контексті інклюзивного навчання – це багатство людського досвіду, яке охоплює різні здібності, особливості, таланти, культури, думки,

погляди та переконання. Це те, що робить кожну людину унікальною та цінною. Різноманітність в інклюзивному навчанні означає визнання та врахування цієї різноманітності серед здобувачів і розроблення навчальних підходів, які відповідають індивідуальним потребам кожного здобувача освіти.

Солідарність у контексті інклюзивного навчання означає розуміння, підтримку та співпрацю між усіма учасниками освітнього процесу – здобувачами освіти, педагогами, адміністрацією та батьками, з метою створення сприятливого та дружнього середовища, де кожен здобувач освіти, незалежно від своїх особливостей або потреб, має можливість здобувати якісну освіту, розвивати свої здібності та досягати успіху.

Створення інтегрованого освітнього середовища, яке забезпечує повноцінне залучення здобувачів з особливими освітніми потребами до освітнього процесу, досягається шляхом впровадження комплексу заходів, які ґрунтуються на врахуванні запитів та можливостей кожного здобувача:

- 1) забезпечення можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії (зокрема, навчання за індивідуальним графіком);
- 2) безоплатне забезпечення здобувачів інформацією щодо навчання у доступній для них формі;
- 3) розвиток матеріально-технічної бази ЗФПО з урахуванням потреб здобувачів з особливими освітніми потребами;
- 4) системний супровід під час вступної кампанії, подальшого навчання та трудової зайнятості;
- 5) використання в освітньому процесі особистісно орієнтованих освітніх технологій, технологій дистанційного, електронного та змішаного навчання;
- 6) забезпечення здобувачам доступу до навчального контенту через мережу Інтернет;
- 7) формування у спільноти ЗФПО недискримінаційного ставлення до здобувачів з особливими освітніми потребами;

8) підвищення рівня обізнаності та розуміння принципів інклюзії серед учасників освітнього процесу;

9) залучення до процесу організації інклюзивного навчання представників здобувачів освіти з особливими освітніми потребами та їхніх батьків [8].

Перевагами створення інклюзивного середовища у ЗФПО є підвищення якості навчання, сприяння соціальній згуртованості, підготовка до діяльності у мультикультурному середовищі, розширення можливостей для осіб з особливими освітніми потребами.

Інклюзія в закладах фахової передвищої освіти (ЗФПО) є необхідною умовою для створення справедливого та рівноправного освітнього простору. Це стратегія розвитку, яка відкриває нові можливості не лише для студентів з особливими освітніми потребами, але й для суспільства загалом.

Список використаних джерел

1. Львовичкіна А. М. Екопсихологічні основи соціальної роботи із людьми з інвалідністю: навчальний посібник. Київ. 2020. 93 с. URL: <https://www.sgpinfo.org.ua/sites/default/files/pdf/ekopsihology.pdf>

2. Створення безбар'єрного середовища та соціальна інклюзія: світовий досвід для України: аналіт. доп. / [Зубченко С. О., Каплан Ю. Б., Тищенко Ю. А.]. Київ: НІСД, 2020. 24 с. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-01/dopovid.pdf>

3. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

4. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06 червня 2019 року № 2745-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>

5. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

6. Про соціальні послуги : Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

7. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21 березня 1991 року № 875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>

8. Порядок організації інклюзивного навчання в закладах фахової передвищої освіти: Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2021 року № 1321. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1321-2021-п#Text>

Салівон В. Ю.,
студентка Відокремленого структурного підрозділу «Роменський фаховий
коледж Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник: Басараб В. В.,
викладач Відокремленого структурного підрозділу «Роменський фаховий
коледж Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана»

АНАЛІЗ СТРАТЕГІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ТА ІНКЛЮЗІЇ В ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ: ПОРІВНЯННЯ ПОЛІТИК УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У сучасному глобалізованому світі, актуальність гендерної рівності та інклюзії в освітніх закладах зростає, вимагаючи від університетів відповідальності за формування нових поколінь лідерів та професіоналів. Вищі навчальні заклади повинні впроваджувати комплексні стратегії, які відповідають національним і міжнародним стандартам для створення справедливого та інклюзивного освітнього середовища.